WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 12 grudnia 2017 r.

ZP-KNPS.431.1.37.2017.EP

Pan
Dariusz Wojtkowiak
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
w Legnickim Polu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniu 15 września 2017 r. na podstawie art. 22 ust. 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j. t. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.), zwanej dalej „ustawą" oraz Zarządzenia Wojewody Dolnośląskiego Nr 316 z dnia 8 września 2017 r. kontrolerzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w składzie: Elżbieta Pawłowska, Edyta Kubicka przeprowadzili kontrolę doraźną Domu Pomocy Społecznej w Legnickim Polu przy ul. Benedyktyńskiej 4, zwanego dalej „Domem". Kontrola doraźna została przeprowadzona w związku ze złożoną skargą dotyczącą niewłaściwego postępowania kierownika wobec niepełnosprawnego intelektualnie mieszkańca oraz nieprawidłowo sprawowanej opieki.

Wymienione zagadnienie oceniono pod kątem standardu usług określonego w art. 55 ustawy. Kontrolą objęto stan bieżący, a osobą odpowiedzialną za realizację zadań w placówce był Pan Dariusz Wojtkowiak – Dyrektor Domu.

Ustalenia kontrolne, dokonane w oparciu o udostępnioną dokumentację, informacje i wyjaśnienia udzielone przez Dyrektora, Zastępcę Dyrektora Domu, Kierownika Zespołu Nr VI, pracownika socjalnego, specjalistę ds. pedagogicznych zostały zawarte w protokole, do którego nie wniesiono zastrzeżeń. Protokół z przeprowadzonej kontroli doraźnej został podpisany przez Dyrektora Domu w dniu 23 października 2017 r.

Działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie.
Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w trakcie kontroli stan faktyczny i prawny, zawarty w protokole kontroli doraźnej.

W trakcie przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że na wniosek Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, zwanego dalej MOPS, Sąd Rejonowy w Wałbrzychu Wydział IV Rodzinny i Nieletnich wydał Postanowienie Sygn. akt IV RNs 134/15 z dnia 11 maja 2015 r. o umieszczeniu w domu pomocy społecznej Pana S. K. Na tej podstawie MOPS decyzją nr MOPS/4072/000206/2015 z dnia 11 czerwca 2015 r. skierował Ww. do Domu Pomocy Społecznej w Legnickim Polu (zwanego dalej DPS). Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legnicy wydało decyzję o umieszczeniu Pana S. K. w ww. Domu, a MOPS decyzję ustalającą odpłatność za pobyt i z dniem 17 czerwca 2015 r. Pan S. K. został umieszczony w Domu.

W trakcie przeprowadzonej kontroli doraźnej sporządzono „Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień" od Kierownika Zespołu Nr VI, który jest jednocześnie opiekunem prawnym (przyrzeczenie złożone 4 października 2016 r.) całkowicie ubezwłasnowolnionego mieszkańca. Podopieczny jest osobą niepełnosprawną intelektualnie w stopniu umiarkowanym. Posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Legnicy oraz Orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS – o całkowitej niezdolności do pracy. Ustalono, że mieszkaniec jest zameldowany na pobyt stały oraz pobiera rentę socjalną i zasiłek pielęgnacyjny. Jest leczony psychiatrycznie (karty leczenia szpitalnego) oraz jest osobą pobudliwą, wulgarną, agresywną w stosunku do mieszkańców i opiekunów. Często w jego zachowaniu dochodzi również do rękoczynów wobec słabszych mieszkańców. Mieszkaniec nie jest odwiedzany przez rodzinę. Zgodnie z oświadczeniem Kierownika Zespołu utrzymywany jest kontakt telefoniczny tylko ze strony ojca, który dzwoni do syna na telefon służbowy (przenośny) Domu. Wówczas mieszkaniec jest pobudzony, denerwuje się i nie chce rozmawiać. Jest też agresywny i swoją agresję kieruje do mieszkańców i personelu. Kierownik Zespołu stara się mu pomóc poprzez wyciszenie, rozmowy, terapię. Ponadto ustalono, że dniu 3 sierpnia 2017 r. nie było zapisu w zeszycie dot. przeprowadzonych rozmów telefonicznych, natomiast Kierownik oświadczył, że przechodząc koło pokoju mieszkańca usłyszał, że wulgarnie się odzywa. Poprosił o oddanie słuchawki, aby zapytać z kim rozmawia. Uzyskał informację, że to ojciec mieszkańca i poprosił go, żeby następnym razem dzwonił bezpośrednio do niego, aby wiedzieć z kim rozmawia podopieczny. Jednocześnie ojciec został poinformowany, że będzie przekazywany aparat telefoniczny mieszkańcowi tylko wtedy, gdy ten będzie w stanie rozmawiać (bez agresji). Kierownik Zespołu oświadczył, że nie zabrania żadnemu mieszkańcowi prowadzenia rozmów telefonicznych. Mieszkaniec nie posiada własnego telefonu, a ze służbowego nie korzysta, gdyż nie wyraża chęci samodzielnego dzwonienia do ojca. Telefonuje tylko ojciec.

Kierownik Zespołu pełniąc rolę opiekuna prawnego nad mieszkańcem Panem S. K., powziął informacje (z akt sprawy), że dochody mieszkańca są ograniczone poprzez zajęcie komornicze na kilkanaście tysięcy złotych, które zaciągnął ojciec. Mieszkaniec otrzymuje rentę socjalną i zasiłek pielęgnacyjny. Do jego dyspozycji pozostaje (po opłatach komorniczych oraz za pobyt) około 50,00 zł. Ustalono, że Dom Pomocy Społecznej w Legnickim Polu zapewnia wszystkie potrzeby mieszkańca na poziomie obowiązującego standardu. Kierownik Zespołu, jako opiekun prawny Ww., ze swoich zadań, w stosunku do mieszkańca, rozlicza się w formie sprawozdania przed Sądem Rejonowym. W dokumencie tym informuje, że podopieczny utrzymuje sporadyczny kontakt z ojcem oraz, że to ojciec bardziej próbuje od chwili pobytu w areszcie dzwonić do podopiecznego.

Odnośnie wysyłanych paczek mieszkańcowi przez siostrę skarżącego ustalono, że DPS prowadzi „ewidencję" otrzymywanych paczek, w której widnieje zapis, że Pan S. K. otrzymał 2 razy paczkę tj. 27 września 2016 r. i 27 marca 2017 r.

Ze względu na charakter i temat kontroli doraźnej przeprowadzono rozmowę (protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień) ze specjalistą ds. pedagogicznych, która poinformowała, że Pan S. K. przejawia zachowania agresywne (werbalne, bezpośrednie, przeniesienia). Jeśli coś mu „nie pasuje" to jest wtedy wulgarny, pobudzony, niestabilny emocjonalnie, nie reaguje na uspokojenia, uderza, przeklina, spaceruje – uspokaja się sam. Respondentka udzieliła informacji, że Kierownik Zespołu jest osobą opanowaną, konsekwentną i reaguje zawsze w sytuacjach problemowych. Ponadto w oświadczeniu wskazała, że telefony od ojca wpływały negatywnie na zachowanie Pana S. K. Ojciec dzwonił na telefon stacjonarny (słuchawka przenośna). Mieszkańcy mogą rozmawiać w odosobnieniu. Była też świadkiem jak mieszkaniec bardzo przeklinał do telefonu podczas rozmowy z ojcem, wyzywał go i oddał telefon bo nie chciał rozmawiać. Był wtedy pobudzony, wulgaryzował, nie umiał racjonalnie wyjaśnić powodu wyzwisk. Po innych telefonach i rozmowach z ojcem, nawet jeśli w trakcie rozmowy nie wyzywał i nie przeklinał, to jakiś czas potem odreagowywał rozmowę (wulgaryzował, był bardzo nerwowy i pobudzony, przeklinał).

Zespół terapeutyczno-opiekuńczy (kierownik zespołu, pracownik socjalny, pedagog, terapeuta, psycholog, pielęgniarka, pracownik pierwszego kontaktu, za wiedzą i zgodą dyrektora i zastępcy dyrektora Domu) podjął decyzję o ograniczeniu kontaktów telefonicznych z ojcem, jako bodźcem negatywnie wpływającym na emocje Pana S. K. (sierpień br.). Od około miesiąca nie jest łączony telefonicznie z ojcem, w celu obserwacji jego zachowania w przypadku braku tych kontaktów. Mieszkaniec sam nie wykazuje zainteresowania tymi kontaktami, a wcześniej bardzo przeklinał ojca. Zgodnie z oświadczeniem pedagoga od tego

okresu, jak nie rozmawia z ojcem, jest poprawa jego stanu emocjonalnego, jest stabilniejszy, nie używa tak często epitetów, można bardziej porozumieć się z nim.

Ponadto na potrzeby kontroli doraźnej w DPS zostały przeprowadzone rozmowy z mieszkańcami (4 osoby) Zespołu VI, które ze zrozumieniem mogły odpowiadać na pytania zawarte w ankiecie. Na pytanie dot. współmieszkańca Pana S. K. respondenci informowali, „że jest on okropny, bardzo przeklina, jak ojciec dzwoni to do niego przeklina. Wyzywa innych, zastrasza, chce bić (bije Marynę), szarpie. Jest nieposłuszny".

Ustalono, że dla mieszkańca został wyznaczony pracownik pierwszego kontaktu oraz opracowany przez zespół terapeutyczno-opiekuńczy indywidualny plan wsparcia (zwany dalej IPW). Od momentu pobytu w Domu miał opracowane 3 IPW, w tym pierwszy jako adaptacyjny. Kolejny IPW (wrzesień 2017 r.) obejmował cele dotyczące: wspierania działań samoobsługowych przy toalecie i myciu, wspierania działań uspołeczniających oraz wyciszania zachowań negatywnych (agresja przeniesienia, słowna). Ocena realizacji wyznaczonych celów będzie sporządzona przez zespół terapeutyczno-opiekuńczy w ciągu 12 miesięcy (wrzesień 2018 r.).

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia oraz po wnikliwej analizie dokumentów należy stwierdzić, że nie zachodzą przesłanki psychicznego znęcania się nad Panem S. K. To mieszkaniec jest osobą trudną, konfliktową i mocno zaburzoną, z którą pracownicy DPS współpracują, aby wyeliminować negatywne zachowania. Natomiast ojciec prawdopodobnie nie chce przyjąć do wiadomości, że rozmowy telefoniczne z synem potęgują jego złość i agresję, którą Pan S. K. kieruje do mieszkańców oraz pracowników Domu. Zatem czasowe ograniczenie kontaktów telefonicznych ojca z synem, w opinii zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, może w przyszłości skutkować poprawą zachowania mieszkańca. Można więc przyjąć, że zastosowany środek wychowawczy ma jedynie pomóc w przezwyciężeniu i rozwiązaniu problemów z jakimi boryka się Pan S. K., a nie jest formą znęcania się nad podopiecznym.

Ponadto ustalono, że Dom Pomocy Społecznej w Legnickim Polu był wizytowany przez Zespół „Krajowy Mechanizm Prewencji" (2013 r.) oraz systematycznie (raz w roku) jest kontrolowany przez sędziego Sądu Okręgowego w Legnicy.

Na podstawie powyższych ustaleń stwierdzono, że zarzuty, które były przedmiotem kontroli nie potwierdziły niewłaściwego postępowania kierownika wobec niepełnosprawnego intelektualnie mieszkańca oraz nieprawidłowo sprawowanej opieki.

W związku z powyższym skarga uznana została za bezzasadną oraz nie formułuje się zaleceń pokontrolnych.

POUCZENIE:

Zgodnie z art. 128 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.), jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia. W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka obowiązana jest w terminie 30 dni do powiadomienia Wojewody Dolnośląskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w wystąpieniu. W przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy albo kontrolowana jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni do powiadomienia Wojewody Dolnośląskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w wystąpieniu, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę Dolnośląskiego zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej